

MODELAREA FORMĂRII ORIENTĂRILOR VALORICE LA STUDENȚI PRIN ARTA COREGRAFICĂ

Maia DOHOTARU, doctorand

Universitatea de Stat din Moldova

Rezumat. În articolul dat se stabilesc condițiile pedagogice privind formarea orientărilor valorice la studenții-coregafi, se fundamentează structura modelului pedagogic axat pe trei componente: științifico-educational, orientativ-valoric și creativ/constructiv, dar și pe trei grupuri de orientări: atitudinea valorică față de arta coregrafică, atitudinea față de sine însuși ca coregraf, atitudinea valorică față de viitoarea profesie. Totodată, pe larg se descrie Modelul Pedagogic propriu-zis de formare a orientărilor valorice la studenți prin arta coregrafică, accentul fiind pus pe stabilirea finalităților și tehnologiilor de realizare a acestui proces.

Cuvinte-cheie: orientări valorice, arta coregrafică, orientări estetice, modelarea, dansul scenic-popular, dansul clasic, creativitatea artistică, căutarea sensului, pasiune, sensul personalității.

MODELING FORMATION OF THE VALUABLE ORIENTATIONS FOR STUDENTS BY COREGRAPHIC ART

Abstract. In this article the pedagogical conditions for the formation of value orientations for students-choreographers are based, the structure of the pedagogical model is based on three components: scientific-educational, orientative-value and creative/constructive, but also three groups of orientations: value attitude towards choreographic art, attitude towards himself as a choreographer, value attitude towards the future profession. At the same time, the Pedagogical Model for the formation of value orientations for students through choreographic art is described, the emphasis being laid on establishing the finalities and the technologies for realization of this process.

Keywords: value orientations, choreographic art, aesthetic orientations, modeling, dance-popular dance, classical dance, artistic creativity, searching for meaning, passion, sense of personality.

Introducere

În procesul de elaborare a Modelului Pedagogic de formare a orientărilor valorice la studenții-coregafi ne-am axat pe: abordarea axiologică a educației; teoria valorilor și valorilor estetice; valențele axiologice ale artei coregrafice; legitățile psihologice și pedagogice de formare a orientărilor valorice la studenții-coregafi.

Fundamentarea cadrului conceptual al Modelului de formare a orientărilor valorice la studenți prin arta coregrafică s-a axat pe integrarea teoriei "sensului personalizat" (А.Н. Леонтьев), teoriei "căutarea sensului" (В.Франкл) și teoriei "pasiunii" (Л.Н. Гумелев).

Astfel, noi am reunit într-un tot întreg „sensul”, „motivația” și „centrul valorilor”, formând o unitate dominantă în formarea orientărilor valorice (estetice). Atât în procesul creativ, cât și în cel pedagogic, o influență deosebită în rezolvarea „problemei sensului” o are câmpul energiei emoționale. Principalele forțe motrice psihoenergetice, în procesul de formare a orientărilor valorice la studenții coregafi, sunt reprezentate de energia de interacțiune valorică a triadei: „profesor – coregrafie – student” și energia câmpului semantic-emoțional. În conformitate cu această abordare, am stabilit următoarele condiții pedagogice pentru formarea și dezvoltarea orientărilor valorice la studenții coregafi:

- Axiologizarea educației coregrafice prin actualizarea potențialului valoric al artei coregrafice.
- Achiziționarea și acumularea experienței profesionale coregrafice cu ajutorul pedagogului.

Experiența coregrafică presupune o experiență personală, caracterizată prin volumul, calitatea și coerența reprezentărilor (cunoștințelor) estetice și coregrafice, prin abilitatea de a percepe o lucrare coregrafică, de a asimila și de a crea valori coregrafice.

- Actualizarea orientării valorice și a caracteristicilor personale ale studentului, a capacităților sale, a talentului (motivația, intelectul, creativitatea), a potențialului valoric și a calităților personale ale profesorului, a orientărilor sale valorice ca nucleu interior al acțiunii și al comportamentului studenților.
- Realizarea interacțiunii de valori a triadei „profesor – dans – student” în cadrul activităților comune pe baza atitudinii estetice (câmpul emoțional). Pe de o parte, avem valorile, conștientizate de către pedagog, ale operei coregrafice, dezvăluirea frumuseții artei coregrafice de către studenți (aceștia, la rândul lor, elevilor), pe de altă parte, avem perceperea imaginilor artistice coregrafice, pe măsură ce acestea își dezvăluie posibilitățile, abilitățile și valorile potențiale.
- Realizarea unei creativități duble în rezultatul activității comune a pedagogului și studentului, conștientizarea de către student a valorii abilităților formate ca rezultat al interacțiunii de valori în procesul de căutare a sensului (idei și forme ale operei coregrafice).

Concept și argumentare

Formarea orientărilor valorice/estetice la studenții coregrafi constituie un fenomen spiritual-moral și educațional complex, care reprezintă o calitate integrală a unui individ, exprimată printr-un zbucium interior continuu, printr-o căutare activă a frumosului în arta coregrafică, și în viața reală, prin tendința spre creație și necesitatea de a-i familiariza și pe alții cu acest proces. Tendința de a-i apropia pe studenții coregrafi de cultura estetică, ca element primordial al culturii lor profesionale, trebuie să se bazeze pe cunoașterea surselor, pe caracteristicile esențiale ale culturii estetice și modalitățile de actualizare a ei în procesul educațional.

În conținutul orientărilor estetice am inclus trei blocuri: teoretico-științific, orientativ-valoric și artistico-creativ. Aceste componente determină fundamentarea teleologică în formarea orientărilor valorice/estetice la studenții coregrafi.

În procesul de structurare a unui model pedagogic de formare a orientărilor valorice/ estetice la studenții coregrafi, ne vom axa pe punctul de vedere al lui (M.S. Kogan), care consideră „valoarea” drept cunoaștere; valoarea stabilește un sistem de relații subiectiv-obiective. Abordarea valorii ca semnificație justifică teza că valorile sunt obiective. Acestea se constituie într-un sistem obiectiv de valori și, prin urmare, pot fi

achiziționate de individ în cadrul activității sale. A cultiva valori înseamnă a atribui semnificație obiectului, în cazul nostru – studentului.

„Semnificația constă în valoarea obiectului pentru mine ca obiect, și în afara subiectivității mele, el nu există. A avea semnificație înseamnă a înzestra cu sens, pe când valoarea, în raport cu mine ca subiect, vine din exterior și nu depinde de mine,, [3, p.13].

O astfel de abordare a valorii și a semnificației ne demonstrează că valoarea poate avea o gamă largă de semnificații, deoarece lumea subiectivă a oamenilor este diferită. Conținutul valorilor „prins” de conștiință este determinat de contextul socio-cultural general în care valorile se nasc și „funcționează”. Conștiința conține întotdeauna un element de cunoaștere doar în măsura în care cunoașterea reprezintă conținutul evaluării.

În acest context, în demersul cercetării, noi ne vom axa pe ideea de concepere a semnificației valorilor, de dezvoltare la studenți a abilității de înțelegere a semnificațiilor prin faptul de a da un sens activității lor: perceperea, însușirea sau crearea unei opere coregrafice ca valoare. Sistemul de valori, dobândit de studentul-coreograf, va determina prioritățile și judecățile sale evaluative, va constitui drept bază pentru determinarea scopurilor și mijloacelor activității coregrafice.

Astfel, abordarea axiologică a formării orientărilor estetice la studenții-coreografi este orientată spre a dezvălui semnificații și a crea noi sensuri în procesul activității coregrafice, determinate atât de valorile sociale și morale ale societății, cât și de propriile valori.

Dezvăluirea semnificației valorilor (cunoștințelor) realizează și o altă funcție a abordării axiologice – anticiparea dezvoltării morale și estetice a societății și a fiecărui individ în parte.

Abordarea valorilor ca semnificație (din punct de vedere al teoriei sensului) este importantă pentru a fundamenta aspectul teleologic al formării valorice/orientărilor estetice la studenții-coreografi.

În contextul dat, valoarea și semnificația devin obiective determinante și pentru activitățile pedagogice, operațiile prin intermediul cărora pot fi realizate aceste obiective. Este foarte important să menționăm că, în acest caz, obiectivele pedagogice trebuie să fie definite reieșind din indicii de performanță ai activității studentului, dar nu din punctul de vedere al acțiunilor profesorului: ținta (obiectivele) dirijează acțiunile spre obținerea rezultatului scontat/ performanței; ele integrează și ordonează consecutivitatea acțiunilor și operațiilor. Valoarea obiectivului este reprezentată de funcția sa orientativă-valorică, care se manifestă nu numai prin direcționarea și reglementarea acțiunilor, dar, de asemenea, ne oferă idei concrete în ce privește criteriile de evaluare a obiectivelor realizate. Reieșind din cele expuse, bazându-ne pe „teoria de căutare a sensului” și pe principiile teleologice de stabilire a obiectivelor, introducem conceptul de „proiectare reflexivă a obiectivelor”, care acționează ca o componentă în formarea sistemică a reflexiei educaționale și estetice, exercitând funcția orientativ-valorică.

Astfel, rezultatul conștientizării valorice a obiectivului devine o atitudine valorică, care determină direcția de orientare a studenților în sistemul activităților coregrafice și în domeniul estetic. În același timp, analiza detaliată a literaturii științifice din domeniu, ne permite să evidențiem în conținutul orientărilor estetice la studenții-coregrafi trei blocuri esențiale: *științifico-educational*, *orientativ-valoric* și *creativ*, precum și trei grupuri de orientări estetice: a) *atitudinea valorică față de arta coregrafică (aspecte de fond și mijloace de exprimare)*, b) *atitudinea valorică față de sine însuși ca coregraf/dansator* și c) *atitudinea valorică față de viitoarea profesie (căutarea sensului)*, care ne ajută să conturăm, în ansamblu, imaginea activității coregrafice.

În procesul de dezvoltare a orientărilor valorice ce formează competențele estetice, drept indicatori, pot servi următorii descriptori:

- Tendința spre frumos în coregrafie.
- Reacția estetică (evidențierea de modele estetice ale artei coregrafice și gradul de reacție emoțională la acestea); gradul de dezvoltare a reacțiilor senzoriale și a abilităților psihomotorice (percepția formei, mișcărilor etc.); nivelul de cunoștințe în teoria artei coregrafice și în domeniul esteticii; atitudinea selectivă față de valorile estetice și artistice ale artei coregrafice (evaluarea estetică, judecata estetică, gustul estetic); reacția adecvată la valorile estetice și artistice ale artei coregrafice (unitatea evaluării morale și estetice a conținutului și a formei produsului coregrafic); nevoia de activitate estetică și de creativitate (crearea de valori estetice, punerea în aplicare a evaluărilor estetice ale rezultatelor activității coregrafice, stăpânirea abilităților acestei activități); cultura comunicării (implementarea regulilor estetice generale în relațiile dintre oameni); dorința și capacitatea de a împărtăși altora propria experiență estetică.

Pentru înțelegerea noțiunii de orientare estetică (competență), noi reieșim din structura complexă a acestui fenomen, conținutul căreia îl formează atitudinea „estetică” față de arta coregrafică, față de frumos, ceea ce presupune și o anumită „pasiune” pentru această formă de artă.

De regulă, pasiunea în știința psihologică este asociată cu „necesitatea”, „nevoile”. Unii indivizi au o dorință interioară foarte puternică (pasiune) pentru un anumit tip de activitate, un anumit tip de artă, ceea ce reprezintă fenomenul pasionalității. În afară de pasionații împătimiți/ pățimași, există persoane cu o pasiune mai slabă, dar mai eficace. Pasionații sunt gata să sacrifice orice pentru a-și atinge scopul. Astfel de persoane au capacitatea de a-i molipsi și pe alții și de a crea valori estetice inedite. În cercetarea noastră, considerăm că pasiunea reprezintă cel mai înalt nivel de manifestare a orientărilor estetice.

Cu alte cuvinte, pasiunea, de rând cu sfera motivațională și cea a necesităților, determină dezvoltarea individului și a orientărilor sale valorice, în cazul de față, a celor estetice.

„Nucleul personalității, care determină toate manifestările sale parțiale, îl constituie sfera motivațională, care reprezintă un sistem complex de interferențe între aspirațiile și motivațiile individului“ [1, p.55-56.]. În același timp, considerăm că nucleul personalității este un centru valoric, care determină sfera motivațională și necesitățile ei. Dezvoltarea orientărilor valorice are loc pe parcursul unei activități, care întrunește în sine două părți ale unui singur proces: de „socializare“ și de „individualizare“, adică imboldul din interior și autodezvoltarea sunt influențate din exterior, de relațiile sociale. Această teză, susținută inițial de A.N. Leontieva, apoi și de D.I. Feldtștein, precum că dezvoltarea unei personalități, automișcarea, autodezvoltarea ei alcătuiesc baza psihologică reală, ce asigură formarea personalității, a fost completată de D.I. Feltștein, care susține în continuare că baza psihologică a educației se bazează pe sistemă; cu alte cuvinte, e necesar să găsim acea sistemă, care va contribui la formarea la studenți a unei activități orientate din interior, la formarea de motivații pentru aceste activități, descoperind acele punctele de contact dintre „producerea de semnificații” și rolul primordial al factorului psihologic subiectiv în educație, având o orientare și un scop concret.

Așadar, orientarea studenților la valorile estetice ale artei coregrafice (abordarea teleologică), teoria pasionară și a motivației „dictează” condițiile pentru elaborarea conținuturilor pedagogice generale de formare a studenților-coregrafi și a unei astfel de componente, cum ar fi sistemul de relații estetice/valorice, determinate de contextul socio-cultural, în care se asimilează și se dezvoltă valorile artei coregrafice. O altă componentă în formarea orientărilor estetice/valorice la studenții-coregrafi o constituie activitatea orientativă-valorică, fiind o parte componentă a procesului pedagogic general de formare a viitorilor coregrafi.

Componenta dată capătă un statut de complementaritate în procesul de formare a competențelor strict profesionale ale viitorului coregraf. În același timp, integrarea activității de orientare valorică în structura generală a activității pedagogice este determinată de scopurile și potențialul unui material coregrafic concret, de nivelul cerințelor/ambițiilor estetice ale studenților și de specificitatea sarcinilor de studiu la fiecare etapă a procesului educațional.

Conținuturile de formare a viitorilor coregrafi sunt legate direct de diverse activități, inclusiv cele de coregrafie, fapt ce creează mari oportunități pentru formarea orientărilor estetice în procesul de predare a disciplinelor de profil. Dar, acest proces va fi ineficient sau foarte dificil, dacă nu vor fi identificate capacitățile, potențialul acestor discipline pentru formarea orientărilor valorice la studenți.

În cercetarea dată am realizat procesul de formare a orientărilor estetice la studenți în baza disciplinelor ”Dansul scenic-popular”, ”Dansul clasic”, ”Istoria artei coregrafice”, ”Valorile artei coregrafice”. Menționăm, însă, că abordarea generală, propusă, poate fi aplicată și în procesul de predare a altor discipline, care conțin un potențial estetic.

Putem concluziona că formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi se realizează în procesul de activitate orientativă-valorică, care se bazează în principal pe axiologizarea educației coregrafice, adică implementarea teoriei valorice în procesul educațional.

Considerăm că funcția principală în orientarea valorică a studentului, care presupune o atitudine „personalizată” față de valorile artei coregrafice, îi revine funcției de orientare valorică, urmată de cea prognostică și normativă. Noi creăm condiții pentru ca studentul să se orienteze mai întâi într-o lume a valorilor coregrafice (estetice) și apoi să le aleagă pe cele mai semnificative pentru el, anticipând „comportamentul” său ulterior. Activitatea orientativă-valorică poate fi realizată prin diferite metode și în diverse forme (descrierea căroră, vezi mai jos).

Totodată, orientările valorice la studenți reprezintă un criteriu pentru evaluarea rezultatelor obținute în activitățile cognitive și de orientare valorică.

Una dintre cele mai importante caracteristici ale activității orientative-valorice se manifestă prin faptul că, în cursul acestei activități, studentul este cufundat în „lumea” valorilor, le trăiește în sine însuși, reacționează emoțional la ele, aceasta îi permite să-și creeze propriile imagini ale artei coregrafice, înzestrate cu caracteristici estetice. În acest sens, activitatea orientativă-valorică este strâns legată de activitatea creativă a studenților-coregrafi (confirmare, a se vedea capitolul 1), pe care le-am analizat în trei aspecte: 1) *percepția creativă a imaginilor valorice ale artei coregrafice*; 2) *crearea operelor coregrafice proprii cu valoare estetică și artistică*; 3) *performanță creativă/realizarea artistică creativă, prezentarea creativă a imaginilor coregrafice*.

În continuare, în baza fundamentării generale a Modelului Pedagogic de formare a orientărilor valorice/estetice la studenții-coregrafi vom deduce componentele și prevederile de bază ale acestuia în interconexiune și vom prezenta într-o formă schematică (tabelară).

Modelul Pedagogic de formare a orientărilor valorice/estetice la studenții-coregrafi reprezintă un construct teoretic și metodologic, care include în structura sa un sistem de orientări valorice în interacțiune, și care face parte din paradigma generală a finalităților privind formarea specialiștilor în domeniul coregrafiei.

Așadar, *primul component* al Modelului este cel *teoretico-conceptual*, în care se reprezintă în baza analizei diferitor abordări, reperele epistemologice ale formării orientărilor valorice/ estetice la studenți prin arta coregrafică, prezentate tabelar (Tab. 1).

Tabelul 1. Repere teoretice ale formării orientărilor valorice/estetice la studenți prin intermediul artei coregrafice

Nr. crt.	Abordare Concept Teorie	Definirea Descrierea Argumentarea	Aria și modul de valorificare
1.	Abordarea axiologică a formării orientărilor estetice la studenții-coregrafi.	<p><u>Definirea valorilor.</u> Noi acceptăm abordarea dihotomică a valorilor: <i>adevăr – neadevăr, frumos – urât</i> etc.</p> <p><u>Definirea orientărilor valorice</u> care reprezintă o unitate de valori ierarhic interconexe și care direcționează activitatea umană a individului.</p> <p><u>Clasificarea valorilor.</u> Valorile se clasifică din mai multe perspective. În cercetarea noastră ne-am axat pe clasificarea M.Rokeach: <i>valorile terminare</i> și <i>valorile instrumentale</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Definirea valorilor estetice ale artei coregrafice care reprezintă un etalon al frumosului, formă și armonie artistică al operei coregrafice. Definirea orientărilor estetice care sunt valori estetice conștientizate și trăite și care presupun o varietate de atitudini estetice ale personalității. Clasificarea valorilor estetice specifice artei coregrafice: a) <i>atitudini estetice, orientări estetice, competențe estetice</i>; b) <i>valori – atitudini, valori – creație, valori – emoție</i>.
2.	Valențele axiologice ale artei coregrafice	<p>Arta coregrafică dispune de mijloacele sale specifice de a reflecta lumea reală prin imagini artistice, prin intermediul mișcărilor, gesturilor, muzicii. Limbajul dansului reprezintă limbajul emoțiilor omenești. Influența puternică pe care o are dansul rezidă în forța lui de a exprima virtuțile umane, de a transmite intensitatea sentimentelor omenești. Dansul însuși este o valoare artistică în sistemul unei anumite culturi, prezentând o paradigmă estetică.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Identificarea dansului scenic-popular cu valențele axiologice evidente în calitate de mijloc în formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi. Selectarea și altor discipline academice cu un potențial axiologic din perspectiva formării orientărilor estetice la studenți: ”<i>Istoria artei coregrafice</i>”, ”<i>Valorile artei coregrafice</i>” etc.
3.	Abordarea integrală a cunoașterii științifice, empirice și artistice	<p><u>Formarea orientărilor valorice</u> prin prisma teoriei cunoașterii științifice este determinată de reflectarea ”obiectului” cunoașterii care este separat de ”subiectul” cunoașterii. Deși în cunoașterea științifică valoarea are un caracter ”obiectiv-subiectiv”, valoarea se află nu doar în afara omului, ci și în interiorul său.</p> <p><u>Formarea orientărilor valorice</u> din perspectiva teoriei cunoașterii empirice se axează pe înțelegerea valorii la ceva util, de preț și care</p>	<ul style="list-style-type: none"> Această abordare a determinat trei dimensiuni privind formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi. Științifico-cognitivă, orientativ-valorică.

		<p>corespunde necesităților sociale și individuale.</p> <p><u>Formarea orientărilor valorice</u> din perspectiva teoriei cunoașterii artistice este în mare parte determinată de specificul relației ”subiect-obiect”, opera de artă nu există în afara ”subiectului”, în calitate de receptor sau creator al operei coregrafice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Creativ-constructivă.
4.	<p>Abordarea integrată a teoriilor ”particularizarea sensului”, ”căutarea sensului”, ”pasiunii”</p>	<p><u>Pasiune</u> (în contextul teoriei respective) este o necesitate, nevoie, o dorință interioară foarte puternică, în cazul dat, pentru arta coregrafică. Pasiunea este realizatoare a cadrului motivațional al ”subiectului” sau cel mai înalt nivel de motivație.</p> <p><u>Teoria sensului personal</u> (personalizarea sensului) descoperă/dezvăluie valorile estetice și artistice ale operei coregrafice.</p> <p><u>Prin căutarea sensului</u> se stabilesc atitudini estetice ale studenților-coregrafi și se realizează/se creează opere coregrafice cu valori estetice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea nivelului de pasiune pentru arta coregrafică a studenților în crearea traseului lor individual în formarea orientărilor estetice. • Aplicarea teoriilor sensului operei coregrafice și a sensului personal cu referire la opera coregrafică deschide noi oportunități pentru creativitate și percepție estetică a acestor opere.

A doua componentă a Modelului ține de aspectul teleologic al formării orientărilor valorice/estetice la studenții-coregrafi.

Tabelul 2. Dimensiunea teleologică a formării orientărilor estetice la studenții-coregrafi

Nr. crt.	Abordare Concept Teorie	Definirea Descrierea Argumentarea	Aria și modul de valorificare
1.	<p>Conceptul teleologic al finalităților privind formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi</p>	<p><u>Cadrul axiologic</u> din perspectiva teleologică al formării orientărilor valorice la studenții-coregrafi include:</p> <p>A. Valori estetice, atitudini estetice, orientări estetice, competențe estetice.</p> <p>B. Orientări estetice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aspirații spre frumos în arta coregrafică; • percepția estetică a artei coregrafice; • orientare spre un anumit gen de artă coregrafică; • valorificarea caracteristicilor estetice prin interpretarea artei coregrafice; • crearea operelor coregrafice cu valori estetice. <p>C. Cunoștințe (valorile artei coregrafice), abilități (coregrafice, artistice, estetice), atitudini (gen de artă, preferințele estetice) = competențe estetice (orientări estetice).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea taxonomică a finalităților de formare a orientărilor estetice la studenții-coregrafi și proiectarea în curriculumul academic pe discipline. • Elaborarea referențialului de orientări estetice la studenții-coregrafi: percepția operei de artă ca un tot întreg, frumusețea chipului coregrafic, armonia mișcărilor în ritm cu muzica, frumusețea costumelor etc.

Altă componentă a Modelului pedagogic ține de aspectul conținutal. În acest aspect „arta coregrafică” reprezintă contextul formării orientărilor valorice la studenți în sensul larg și care este reflectat în structura diferitor discipline de specialitate, inclusiv în disciplina „Dansul scenic popular”, dar și prin unități de conținut cu referire la dansul scenic popular în sens îngust.

Tabelul 3. Dimensiunea conținutală a formării orientărilor estetice la studenții-coregrafi

Nr. crt.	Abordare Concept Teorie	Definirea Descrierea Argumentarea	Aria și modul de valorificare
1.	Arta coregrafică ca și conținut privind formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi	Arta coregrafică include următoarele genuri: <i>dansul clasic, dansul scenic-popular, dansul de gală, dansul sportiv.</i> Arta coregrafică ca și conținut poate fi abordată în plan teoretic și în plan istoric.	Structura artei coregrafice ne permite să identificăm următoarele discipline academice cu un potențial formativ și estetic: • <i>Istoria artei coregrafice;</i> • <i>Dansul scenic-popular;</i> • <i>Valorile artei coregrafice;</i> • <i>Dansul clasic.</i>
2.	Dansul scenic-popular ca și conținut în formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi	Dansul scenic-popular s-a dezvoltat în baza dansului folcloric/popular. Dansul scenic-popular formează orientările valorice/estetice față de istorie, tradiții, cultură, psihologia poporului respectiv.	Prezentarea taxonomică a diferitor forme de dansuri scenice-populare în curriculumul disciplinei.
3.	Valorile artei coregrafice	Omenirea prin reprezentanții săi a creat pe parcursul său istoric un număr mare de opere coregrafice de mare valoare, care au devenit clasice. Aceste opere coregrafice reprezintă sursele nepuizabile în educația artistică a generațiilor întregi, în formarea valorilor comune și, în cazul dat, a valorilor estetice.	Fundamentarea disciplinei și elaborarea curriculumului academic ” <i>Valorile artei coregrafice</i> ”.
4.	Istoria artei coregrafice	Istoria artei coregrafice este și istorie dezvoltării dimensiunii estetice a acestui gen de artă.	Reflectarea în curriculumul disciplinei și a evoluției cadrului estetic al artei coregrafice.

Componenta procesuală a Modelului pedagogic este reprezentată de tipologia activităților de formare, strategii și metode specifice formării orientărilor valorice la studenții-coregrafi.

Tabelul 4. Dimensiunea procesuală a formării orientărilor estetice la studenți prin arta coregrafică

Nr. crt.	Abordare Concept Teorie	Definirea Descrierea Argumentarea	Aria și modul de valorificare
1.	Logica și etapele științifice de formare a orientărilor estetice la studenții coregrafi	<p>I. <i>Epata 1</i> – cunoașterea teoretică a valorilor estetice. <i>Epata 2</i> – recunoașterea și percepția emoțională a valorii estetice: trăirea valorilor. <i>Epata 3</i> – crearea valorilor estetice în procesul montării operelor coregrafice.</p> <p>II. Categoriile de activități formative:</p> <ul style="list-style-type: none"> • activități științifico-cognitive; • activități orientativ-valorice; • activități creativ-constructive. <p>III. Strategii educative privind formarea orientărilor estetice la studenții-coregrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de formare a conștiinței și a comportamentului; • de organizare a acțiunii educative; • de stimulare. 	<p>1. Corelarea etapelor de formare a orientărilor estetice cu categoriile de activități educative în cadrul curricular.</p> <p>2. Redimensionarea strategiilor educative din perspectiva etapelor de formare a orientărilor valorice la studenți.</p>
2.	Metode specifice de formare a orientărilor estetice la studenții-coregrafi	Alături de metodele tradiționale de realizare a activităților științifico-cognitive (etapa cunoașterii teoriei) se propun și metodele specifice realizării activităților orientativ-valorice și celor creativ-constructive: <i>metoda transferului dispoziției, metoda situațiilor de manifestare a emoțiilor, metoda respectului, metoda proiectelor creative, metoda modelării, analizei și creării operelor coregrafice, montarea operelor coregrafice etc.</i>	Integrarea acestor metode în structura și metodologia predării disciplinelor cu profil coregrafic.
3.	Criterii specifice de evaluare a nivelului de manifestare a orientărilor estetice de către studenții-coregrafi	<ul style="list-style-type: none"> • Aspirația față de frumos în arta coregrafică. • Preferințe față de unul sau altul gen de artă coregrafică. • Preferințe față de genurile dansului scenic-popular. • Percepția emoțională a operei coregrafice. • Aprecierea valorică (estetică) a dansului scenic-popular. • Valoarea estetică a montărilor coregrafice le studenților-coregrafi. 	Evaluarea nivelului de manifestare a orientărilor estetice de către studenții-coregrafi se realizează prin chestionare, teste, observări, discuții, analiză a operelor coregrafice etc.
4.	Forme de orga-	Formele tradiționale:	Corelarea formelor

nizare a dezvoltării orientărilor estetice la studenții-coregrafi în cadrul proiectării disciplinelor respective	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Curs</i>; • <i>Seminar</i>; • <i>Repetiții</i>. Formele netradiționale: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mese rotunde</i>; • <i>Conferințe</i>. 	organizaționale cu strategiile educative specifice.
--	---	---

Aceste componente pot fi prezentate structural prin organigrama respectivă:

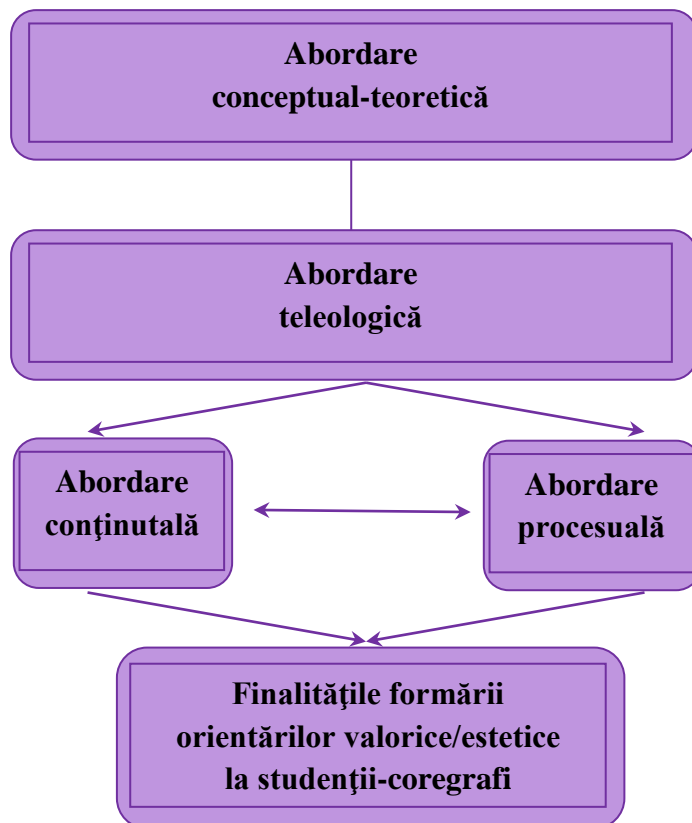

Fig.1. Modelul pedagogic de formare a orientărilor valorice/estetice la studenții-coregrafi

Așadar, Modelul pedagogic de formare a orientărilor estetice la studenți prin arta coregrafică se axează pe un sistem de abordări și concepte filosofice, pedagogice, psihologice și artistice și asigură un demers științifico-metodologic global și integrator. În aplicarea experimentală a acestui Model se va ține cont de tradiții și experiențe în formarea specialiștilor în domeniul coregrafiei, de condițiile interacțiunii a componentelor Modelului, de factorii uman și organizațional. În acest context, Modelul pedagogic de formare a orientărilor estetice la studenții-coregrafi accentuează caracterul holistic prin integralitatea competențelor sale și poate fi ușor adaptat la condițiile sau factorii în schimbare.

Concluzii:

1. Modelul pedagogic de formare a orientărilor estetice la studenți prin arta coregrafică este fundamentat în baza integrării teoriei "sensului personalizat", teoriei "căutarea sensului" și teoriei "pasiunii" și creării unui centru valoric/câmpul semantic-emoțional în cadrul căruia se realizează interacțiunea

valorică a triadei: *profesor – coregrafie – student* prin participare în activitățile comune: științifico-teoretice, orientativ valorice și creativ-constructive.

2. Această abordare accentuează caracterul sistemic și holistic, conceptual și praxiologic, axiologic și adaptiv al Modelului pedagogic de formare a orientărilor estetice a studenților prin arta coregrafică.
3. Specificul Modelului pedagogic ține de două aspecte:
  - ✓ Pe de o parte, acest Model reprezintă un construct și o abordare desinestătătoare și poate fi transferat și aplicat în procesul de formare a orientărilor valorice în alte genuri de artă.
  - ✓ Pe de altă parte, Modelul este integrat în procesul general de formare profesională a specialiștilor în domeniul coregrafiei, realizând funcțiile sale specifice axate pe principiul complementarității.

Bibliografie

1. Feldtștein D.I. Dezvoltarea și formarea personalității. Moscova: Progres, 1998.
2. Guțu Vl. et. al. Cadrul de referință al curriculumului universitar. Chișinău: CEP USM, 2015, 128 p.
3. Kagan M.S. Teoria filozofică a valorii. Sankt-Petersburg: Petropolis, 1997.
4. Leontiev A.H. Деятельность. Сознание. Личность. Москва: МГУ, 1971.